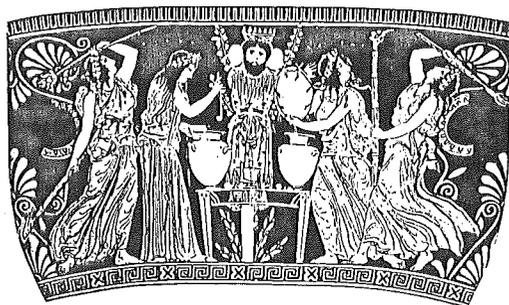

TEORIA IDEI
Ewolucja myśli Platńskiej

NR 2274

BOGDAN DEMBIŃSKI

TEORIA IDEI

EWOLUCJA MYŚLI PLATOŃSKIEJ

Wydanie trzecie

WYDAWNICTWO UNIWERSYTETU ŚLĄSKIEGO KATOWICE 2004

Redaktor serii: Filozofia
JÓZEF BAŃKA

Recenzent
JANINA GAJDA-KRYNICKA

SPIS TREŚCI

WSTĘP

7

ROZDZIAŁ I

SOKRATEJSKIE ŹRÓDŁA PLATOŃSKIEJ TEORII IDEI

12

ROZDZIAŁ II

KRATYLOS — GENEZA TEORII IDEI

25

ROZDZIAŁ III

TEORIA IDEI W *FEDONIE*, *UCZCIE* I *FAJDROSIE*

35

ROZDZIAŁ IV

PAŃSTWO — W STRONĘ WIELKICH METAFOR

49

ROZDZIAŁ V

DIALEKTYKA PLATOŃSKA

65

ROZDZIAŁ VI

PROCEDURA ANAMNETYCZNA

80

ROZDZIAŁ VII

JEDNO — WIELE. PROBLEM *PARMENIDESA*

91

ROZDZIAŁ VIII

SOFISTA — STATUS BYTU I NIEBYTU
109

ROZDZIAŁ IX

FILEB — PLATOŃSKA TEORIA IDEI-MIARY
123

ROZDZIAŁ X

TIMAJOS — MIARA MATEMATYCZNIE OKREŚLONA
146

ROZDZIAŁ XI

ŹRÓDŁA MATEMATYCZNEGO OBRAZU ŚWIATA
162

ROZDZIAŁ XII

TEORIA LICZB IDEALNYCH I TEORIA PRYNCYPIÓW
174

ZAKOŃCZENIE
193

BIBLIOGRAFIA
198

SUMMARY
206

ZUSAMMENFASSUNG
208

WSTĘP

Nieważne, co pokazuje doświadczenie — oznajmiła — chodzi przecież o zasadę idealną, którą można sprawdzić tylko w warunkach idealnych, a więc nigdy. Nie zmienia to faktu, że jest prawdziwa.

U. Eco: *Wahadło Foucaulta*

Amicus Plato magis amica veritas — słowa tej formuły, które wypowiedzieli komentatorzy Platona z okresu późnego średniowiecza¹, wydają się jeszcze dzisiaj zachowywać swoją aktualność, ujawniając fascynację filozofią Platońską — fascynację, jakiej uległo wielu współczesnych myślicieli. Jak bowiem inaczej pojąć fenomen odradzania się platonizmu wśród filozofujących fizyków, matematyków czy biologów, nie zakładając szczególnej relacji, jaka zachodzi między poszukiwaniem prawdy a intuicjami, których źródłem jest myśl Platońska? Czy ten współczesny renesans platonizmu to tylko przypadek, czy też coś znacznie głębszego?

Myślę, że odpowiedzi na tak sformułowane pytania będzie można udzielić dopiero po uprzedniej, pogłębionej analizie filozofii Platońskiej, szczególnie jej „rdzenia”, jakim jest ontologia. Problem odczytania istoty i treści Platońskiej ontologii wyznaczał od początku dzieje interpretacji myśli tego filozofa. Są to dzieje tak bogate, że same w sobie stanowią przedmiot odrębnych badań. Również dzisiaj pojawia się sporo nowych koncepcji interpretacyjnych. Niewątpliwie najbardziej znaczącą jest interpretacja proponowana przez

¹ Słowa te wydają się nawiązaniem do wypowiedzi Arystotelesa: „Zdaje się chyba jednak, że może lepiej jest i że trzeba dla ocalenia prawdy poświęcić nawet to, co jest nam bardzo bliskie — zwłaszcza jeśli się jest filozofem; bo gdy jedno i drugie jest drogie, obowiązek nakazuje wyżej cenić prawdę [aniżeli przyjaciół].” Arystoteles: *Etyka Nikomachejska*. Tłum. D. Gromska. Warszawa 1982, I 6. 1096a.

„szkołę” w Tybindze². Podjęto tam próbę odślonienia tych aspektów filozofii Platonskiej, które wiążą się z tzw. nauką niepiisaną (*ἄγραφα δόγματα*). Chodzi głównie o uwzględnienie w badaniach nad Platonem tradycji przekazów pośrednich, informujących o ustnym nauczaniu Platona w obrębie Akademii. Ujawniono w ten sposób problemy, które w dotychczasowych badaniach pomijano bądź jedynie sygnalizowano. Dotyczy to głównie ostatniej postaci nauki Platonskiej, która przybrała postać teorii liczb idealnych oraz teorii pryncypiów. Uwzględnienie tej problematyki stawia badania nad filozofią Platonską w nowym świetle, otwierając przed komentatorami liczne możliwości interpretacyjne.

Przyznać muszę, iż rezultaty badań prowadzonych w tym „paradygmacie” interpretacyjnym sprawiły, że zdecydowałem podjąć własny namysł nad rozwojem oraz treścią filozofii Platona. Zasadniczym celem analiz uczyniłem kwestię rozwoju Platonskiej teorii idei, poczynając od określenia możliwych warunków jej sformułowania, aż po ostatnią, dojrzałą jej postać, jaką przyjmuje w tzw. teorii liczb idealnych i teorii pryncypiów. Jest to próba całościowej rekonstrukcji teorii idei tak, jak jest ona prezentowana w Platonskiej nauce egzoterycznej (dialogi pisane) i nauce ezoterycznej (nauce niepisanej). W zamierzeniu ma ona stanowić przede wszystkim uzasadnienie tezy, że teoria idei nie jest zespołem nie powiązanych twierdzeń i intuicji ontologicznych „porozrzucanych” wielowątkowo po różnych dialogach, lecz jej rozwój jest uporządkowanym procesem, w którym dostrzega się określone fazy. W tym też sensie należy pojmować ją w sposób ewolucyjny³. Wykluczone zostaje tym samym takie podejście, zgodnie z którym każdy dialog omawia się jako zamkniętą, izolowaną całość, a dopiero wtórnie poszukuje się możliwych powiązań między dialogami, co skutkowało ma rekonstrukcją Platonskiej ontologii. Podejście takie sugeruje, że teoria idei i właściwa jej ontologia stanowią jedynie uzasad-

² Należy wymienić niektóre prace, najistotniejsze dla tego nurtu interpretacyjnego: K. Gaiser: *Platons Ungeschriebene Lehre*. Stuttgart 1963; H.J. Krämer: *Arete bei Platon und Aristoteles. Zum Wesen und zur Geschichte der platonischen Ontologie*. Heidelberg 1959; Idem: *Plato and the Foundations of Metaphysics*. Trans. J. Catan. New York 1990; *Idee und Zahl. Studien zur platonischen Philosophie*. Hrsg. H.-G. Gadamer und W. Schädewaldt. Heidelberg 1968; *Das Problem der Ungeschriebenen Lehre Platons. Beiträge zum Verständnis der platonischen Prinzipienphilosophie*. In: „Wege und Forschung”. Bd. 186. Hrsg. J. Wippern. Darmstadt 1972; J.N. Findlay: *Plato: The Written and Unwritten Doctrines*. New York 1974; G. Watson: *Plato's Unwritten Teaching*. Dublin 1973; G. Reale: *Per una nuova interpretazione di Platone. Riletura della metafisica dei grandi dialoghi alla luce delle „Dottrine non scritte”*. Milano 1986. Zob. *Platon, nowa interpretacja*. Red. A. Kijewska, E.I. Zieliński. Lublin 1993.

³ Podobną tezę zaproponował w swojej rozprawie habilitacyjnej W. Jaeger. Zob. W. Jaeger: *Aristoteles: Grundlegung einer Geschichte seiner Entwicklung*. Berlin 1923. Ewolucję poglądów Platona postulował również L. Robin: *Platon*. Paris 1935. Nie odwoływał się jednak w ogóle do dialogów, koncentrując się całkowicie na analizach tradycji pośredniej.

nijące „dopełnienie” rozważania „konkretnych” kwestii, właściwych każdemu dialogowi. Zniesione zostaje w ten sposób uznanie autonomiczności badań ontologicznych. Tymczasem sędzę, że rozważanie „konkretnych” kwestii zawartych w dialogach jest w pełni uwarunkowane przyjętą i — co ważne — ściśle określoną perspektywą ontologiczną, którą uznać należy zarówno za punkt wyjścia, jak i za ostateczną podstawę. W tej sytuacji oczywiste jest, że tematyka dialogów nie może stanowić „nici przewodniej” prowadzonych analiz. Zamiast tego należy się raczej zwrócić w stronę problematyki ontologicznej, jaka każdorazowo tkwi u ich podstaw. Ponieważ jednak nie we wszystkich dialogach w równym stopniu podejmowane są problemy ontologiczne, w pracy uwzględniono jedynie te dialogi, w których obecność tej problematyki ujawnia się najwyraźniej.

Ze względu na zakres pracy i proponowany sposób podejścia do Platonskiej ontologii za najodpowiedniejszą formę rozważań uznałem rekonstrukcję filozofii Platonskiej opartą zarówno na analizie jego pism egzoterycznych (dialogi), jak i świadectw pism ezoterycznych (nauka niepisana). Zasadniczy przedmiot zainteresowania będzie stanowić ewolucja teorii idei. Ukazana zostanie geneza Platonskiej koncepcji idei, ujawnione kolejne zmiany jej ontycznego statusu, ukazana ostatnia postać, w jakiej teoria idei pojawia się w nauce niepisanej. Podejmuję również analizę trudności (aporii), z jakimi zmagają się Platon w trakcie tworzenia teorii idei. Postuluję przy tym istotną dla prowadzonych analiz tezę, wedle której ostatnia postać, jaką prezentuje teoria idei (teoria liczb idealnych i teoria pryncypiów), stanowi rezultat zmagania Platona z trudnościami, jakie pojawiły się w egzoterycznej fazie jej formułowania. W ten sposób ustalone zostaje stanowisko interpretacyjne, sytuujące rozważania proponowane w prezentowanej pracy w innym horyzoncie, niż ma to miejsce w przypadku „szkoły” w Tybindze czy też ustaleń dokonanych przez G. Realego. Przedstawiciele „szkoły” w Tybindze (głównie Gaiser i Krämer) uważają, że Platonska teoria pryncypiów (ostatnia postać, jaką przybrała teoria idei) wyprzedza koncepcję idei, jaka pojawiła się w pismach egzoterycznych, dlatego też interpretacji dialogów decydują się oni dokonać z pozycji nauki niepisanej. Z kolei G. Reale postuluje odrzucenie dialogów jako źródła rekonstrukcji myśli Platona. W prezentowanej pracy proponuję inne stanowisko: nie znosząc dokonań wymienionych badaczy, umieszczam ich dokonania w innej (wspomnianej już) perspektywie interpretacyjnej.

Jedno z ważniejszych zadań, jakie podejmuję w pracy, sprowadza się do poszukiwania wewnętrznej logiki tekstów Platona pozwalającej na rekonstrukcję teorii idei, tak by mogła ona stanowić uzasadnienie tezy o spójności i ciągłości jego myśli. Chodzi mi również o to, aby dotrzeć do sensu znaczeń podstawowych terminów Platonskich, jak też do odkrywania zmian tych sensów w rozwijającej się myśli.

Zagadnieniem szczególnie istotnym, na którym skupiłem się w trakcie prowadzonych w pracy badań, jest określenie statusu Platońskiej idei. Uważam, że problem ten stanowi właściwe centrum Platońskiej ontologii. Ktokolwiek bowiem podejmuje się trudu przemyślenia jej podstaw, zmuszony jest poszukiwać odpowiedzi na pytanie: Czym jest idea? Co prawda, w literaturze przedmiotu dostrzegamy coraz częściej stosowanie wyrafinowanych technik omijania tej kwestii. Nie znaczy to jednak, aby postawę tę uznać za godną akceptacji. Rzecz jasna, każdy współczesny komentator świadomy jest ostatecznej nierozstrzygalności tego problemu, ale fakt ten nie zwalnia go z konieczności udzielenia własnej odpowiedzi. Rezygnacja z niej jest właściwie równoznaczna z rezygnacją z samej filozofii. Oczywiście, każda propozycja rozwiązania wiąże się z ogromnym ryzykiem. Może ona jednak zostać zaakceptowana pod warunkiem, że jej przyjęcie pozwala nam dowiedzieć się więcej bądź dostrzec to, czego za pomocą dotychczasowych metod badawczych zobaczyć nie było można. W pracy proponuję nową koncepcję pojmowania statusu idei, określoną mianem teorii idei-miary. Stanowi ona zasadnicze ogniwo prezentowanej interpretacji. Umieszczona w kontekście analiz ewolucji myśli Platońskiej winna stać się jednym z elementów jej uzasadnienia.

Ważnym zagadnieniem jest również wpływ, jaki na Platońską ontologię wywarł rozwój matematyki. Problem ten wydaje się mieć decydujące znaczenie dla interpretacji późnej postaci nauki Platona. W matematyce bowiem upatruję zasadniczej przyczyny, która zdecydowała, że ostatnia postać Platońskiej teorii idei pojawiła się jako teoria liczb idealnych i teoria pryncypiów. Fakt ten pozwala na sformułowanie tezy, że matematyka staje się dla późnego Platona egzemplifikacją jego ontologii.

Badania nad rozwojem ontologicznych poglądów Platona byłyby niepełne, gdyby nie uwzględnić problematyki teoriopoznawczej. Rozważyłem więc jego metodę aksjomatyczną, metodę dialektyczną oraz koncepcję wglądu noetycznego. Zwróciłem przy tym szczególną uwagę na wyjaśnienie możliwości poznawczego dostępu do idei za pomocą „procedury anamnetycznej”, co oprócz problemu określenia statusu idei stało się również jednym z zasadniczych celów analizy. Wiele miejsca poświęciłem omówieniu teorii liczb idealnych oraz teorii pryncypiów, próbując na podstawie analizy takich dialogów, jak *Parmenides*, *Fileb* czy *Timajos*, tradycji „pośredniej” oraz rezultatów badań komentatorów zrekonstruować jej zasadnicze wątki. Kwestię tę zawarłem w ostatnich rozdziałach pracy. W zakończeniu proponuję ukazanie przyczyn „atrakcyjności”, jaką zdaje się cieszyć filozofia Platońska wśród współczesnych myślicieli. Jest to wszakże zagadnienie, które może być przedmiotem oddzielnych badań, dlatego jedynie je zasygnalizowałem.

Całość proponowanych rozważań oparłem na założeniu wykluczenia takich sposobów interpretacji, których punktem wyjścia byłyby późniejsze czy też współczesne kierunki filozoficzne. Niemożliwe jest oczywiście całkowite

uwolnienie się od wpływu uwarunkowań związanych z czasem, w jakim tekst jest komentowany. Należy jednak dążyć do maksymalnego ograniczenia tych uwarunkowań, tak aby propozycja odczytania stanowiła w większym stopniu wynik wewnętrznej logiki tekstu oryginału niż tylko filozoficznych (choć nieusuwalnych) założeń komentatora.

Kilka słów poświęcić należy jeszcze sprawie korzystania z tekstów oryginalnych i ich tłumaczeń. Zdecydowałem, że niektóre fragmenty, mające szczególne znaczenie dla prezentowanej w pracy interpretacji, winny być tłumaczone na nowo. Wynika to jednakże nie tyle z braku zaufania do tłumaczeń dotychczasowych, ile raczej z faktu, że dokonano ich z pozycji określonych sposobów rozumienia filozofii Platona, co zawsze skutkuje innym rozłożeniem akcentów. W pozostałych tekstach zachowałem tłumaczenia dotychczasowe.

Punktem wyjścia rozważań proponuję uczynić problem relacji zachodzącej między filozofią Sokratesa i filozofią Platona.

Pragnę wyrazić słowa szczególnego podziękowania Pani Profesor Janinie Gajdzie-Krynckiej za trud niezwykle dogłębnej analizy tekstu oraz liczne propozycje poprawek i uzupełnień, dzięki którym praca mogła uzyskać pożądaną postać. Dziękuję również serdecznie Ojcu Profesorowi Mieczysławowi A. Krąpcowi za wnikliwą lekturę pracy oraz możliwość dyskusji nad Platońską koncepcją filozofii (szczególnie w jej relacji do stanowiska Arystotelesa). Za wiele wcześniejszych uwag krytycznych wdzięczny jestem Pani Profesor Dobrochnie Dembińskiej-Siury. Podziękowanie wyrażam również Panu Doktorowi Sewerynowi Blandziemiu za przyjaźń, filozoficzne inspiracje, a także przyjemność dyskusowania o filozofii Platońskiej.

Bogdan Dembiński

THEORY OF IDEAS —
THE EVOLUTION OF THE PLATONIC THOUGHT

S u m m a r y

The principal aim of the analyses presented in the work in question is to show the development of the Platonic theory of ideas, starting with the possible conditions of formulating that theory, and ending with its ultimate, mature form, i.e. one that it takes in the so called theory of ideal numbers, and theory of principles. We have to do here with an integral reconstruction of the theory of ideas in the form in which it is presented in the Platonic exoteric science (i.e. the written dialogues), and the esoteric (i.e. unwritten) science. The author's intention is to prove that the theory of ideas is not a set of disconnected, philosophical theorems and intuitions, 'scattered' haphazardly in various dialogues, but rather an ordered process of development in which several stages can be distinguished. In this sense, the discussed theory should be understood in an evolutionary fashion. The author disclaims then the approach according to which each dialogue is to be discussed as a closed, isolated whole, and the links between the dialogues are only subsequently to be looked for, which is supposed to yield a reconstruction of the Platonic ontology. This approach seems to suggest that the theory of ideas and the ontology proper to it constitute but a 'complement' in the discussion of the specific questions belonging to each dialogue. In this way, however, we withdraw the recognition of the autonomous character of the ontological research.

The present work puts forward a suggestion according to which the solution of "specific" problems appearing in particular dialogues depends entirely on the accepted, precisely determined ontological perspective which, for this reason, should be recognised as the point of departure and the ultimate foundation. In this situation, it is obvious that the subject matter of the dialogues cannot be treated as a *leitmotif* of the conducted analyses. Instead of this, we should rather turn to ontological problems which provide each time a foundation for the dialogues.

One may also find in the present work the conviction voiced that the ultimate form the theory of ideas takes, i.e. the theory of ideal numbers and principles, constitutes a result of Plato's grappling with numerous difficulties that appeared at the exoteric stage of the theory's formulation. In this way, an interpretative stance is arrived at which places the considerations contained in the present work on a different cognitive horizon than is the case with the Tübingen School, or G. Reale's statements. The representatives of the Tübingen School (particularly Gaiser and Krämer) claim that the Platonic theory of principles precedes the concept of ideas as it appeared in the exoteric writings, which is why they prefer to conduct an interpretation of the dialogues from the point of view of the "unwritten knowledge". G. Reale, in his turn, proposes a rejection of the dialogues as the source on the basis of which Plato's thought could be reconstructed. In the discussed work, a different theoretical stance has been put forward which, while it stops short of

questioning the above mentioned researchers' achievements, puts them in a different theoretical perspective.

An especially important problem, taken up during the research carried out here, is to determine the ontological status of the Platonic ideas. A new concept of understanding ideas, known as the theory of "the idea as a measure", has been put forward. It is a fundamental link in the presented reasoning, and in the context of the analyses of the Platonic thought it is one of the fundamental elements of that thought's expounding.

Further on, the influence of the contemporary development of mathematics on the Platonic thought has been discussed. This problem is of crucial importance for the interpretation of the Platonic thought. It is exactly in mathematics that the reason should be sought after why the ultimate version of the Platonic theory of ideas took the form of the theory of ideal numbers and theory of principles. Thus we are led to the conclusion that mathematics was for the late Plato an exemplification of his theory.

The research on the development of Plato's ontological views is completed by an analysis of problems related to the theory of cognition. The Platonic axiomatic method, the dialectic method, and the concept of the noetic view have all been considered. Attention has also been paid to the possibility of a cognitive access by means of the "anamnesic procedure". A lot of space has been devoted to a discussion of the theory of ideal numbers, and theory of principles, while attempting, on the basis of an analysis of such dialogues as *Parmenides*, *Philebus*, *Timaeus*, the so called "intermediate tradition", and the results of the commentators' research, to reconstruct the principal elements of that theory. In the work's conclusion we come across an attempt to analyse the reasons why the Platonic philosophy continues to be so attractive for many modern scientists and thinkers.

Bogdan Dembiński

THEORIE DER IDEE — EVOLUTION DES PLATOS DENKENS

Zusammenfassung

Ziel der in der vorliegenden Arbeit dargestellten Analysen ist die Darstellung der Entwicklung der Platonischen Theorie der Idee, wobei mit der Bestimmung der möglichen Bedingungen ihrer Formulierung begonnen, und am Ende ihre reife Form gezeigt wird, die sie in der sog. Theorie der idealen Zahlen und der Theorie der Prinzipien annimmt. Deshalb ist die Arbeit ein Versuch der vollen Rekonstruktion der Theorie der Idee im Sinne der Platonischen exoterischen Lehre (geschriebene Dialoge) und der esoterischen Lehre (der nicht geschriebenen). Aus der Sicht des Autors soll sie vor allem die Begründung der These sein, daß die Theorie der Idee kein System nichtzusammenhängender Behauptungen und philosophischer Intuitionen ist, die verstreut in verschiedenen Dialogen aufzufinden sind; ihre Entwicklung ist ein geordneter Prozeß, in dem die einzelnen Phasen erkannt werden. In diesem Sinn sollte sie evolutionär verstanden werden. Damit wird ausgeschlossen, daß jeder Dialog als eine geschlossene, isolierte Ganzheit besprochen wird, und erst dann die Möglichkeiten der Zusammenhänge zwischen den Dialogen gesucht werden, was als Resultat die Rekonstruktion der Platonischen Ontologie hat. So eine Methode könnte suggerieren, daß die Theorie der Idee und die ihr eigene Ontologie nur eine „Ergänzung“ in den Erörterungen der spezifischen eigentlichen Probleme eines jeden Dialogs sind. So wird jedoch die Anerkennung der Autonomie der ontologischen Untersuchungen aufgehoben.

In der Arbeit wurde die These aufgestellt, laut der die Lösung der „konkreten“, in den einzelnen Dialogen auftretenden Probleme, voll von der angenommenen, genau bestimmten ontologischen Perspektive abhängt, die aus diesen Grund als Ausgangspunkt und endgültige Grundlage anerkannt werden soll. In dieser Situation wird es klar, daß die Thematik der Dialoge keinen „Leitfaden“ der durchgeführten Analysen bilden kann. Statt dessen sollte man auf die ontologische Problematik zurückgreifen, die jeweils ihre Grundlagen bildet. In der vorliegenden Arbeit wurde auch die Meinung vertreten, daß die letzte Form der Theorie der Idee (die Theorie der idealen Zahlen und die Theorie der Prinzipien) das Resultat der Auseinandersetzungen Platons mit zahlreichen Schwierigkeiten, die während der exoterischen Phase ihrer Formulierung aufgetreten waren, sind. So wird eine Interpretation vorgeschlagen, die die in der vorliegenden Arbeit beinhalteten Erörterungen in einer anderen Perspektive situiert als es im Fall der Tübinger Schule war, oder auch in den Festlegungen von G. Reale. Die Vertreter der Tübinger Schule (hauptsächlich Gaiser und Krämer) vertreten die Meinung, daß die Platonische Theorie der Prinzipien dem Konzept aus den exoterischen Schriften vorausgeht, deshalb auch entscheiden sie sich, die Interpretation der Dialoge aus der Perspektive der „ungeschriebenen Lehre“ vorzunehmen. G. Reale verlangt dagegen die Dialoge als Quelle der Rekonstruktion der Gedanken von Platon zu

verwerfen. In der vorliegenden Arbeit wurde eine andere Stellungnahme vorgeschlagen: ohne die Errungenschaften der oben genannten Forscher anzuzweifeln, werden ihre Errungenschaften in einer anderen Interpretationsperspektive plaziert.

Ein besonders wichtiges Problem, das während der geführten Untersuchungen aufgenommen wird, ist die Bestimmung des ontischen Status der Platonischen Ideen. Es wurde ein neues Konzept des Verstehens der Idee vorgeschlagen, das die „Theorie der Idee-des Maßes“ genannt wurde. Sie bildet ein wesentliches Element der dargestellten Erörterungen, und ist zugleich — im Kontext der Analysen der Evolution der Platonischen Idee — eins der Hauptelemente ihrer Begründung.

In der vorliegenden Arbeit wurde auch der Einfluß erörtert, den die Entwicklung der damaligen Mathematik auf die Platonische Ontologie hatte. Dieses Problem ist für die Interpretation der späteren Platonischen Lehre entscheidend. In der Mathematik sollte nämlich nach den Hauptgründen gesucht werden, die verursachten, daß die letzte Form der Platonischen Theorie der Idee in Form der Theorie der idealen Zahlen und Theorie der Prinzipien erschienen war. Es erlaubt die These aufzustellen, daß die Mathematik für den späten Plato die Exemplifizierung seiner Ontologie ist.

Die Untersuchung der Entwicklung des ontologischen Gedanken von Plato wird durch die Analyse der Problematik der Theorie der Erkenntnis ergänzt. Es wurde die Platonische axiomatische Methode, die dialektische Methode und das Konzept der noethischen Besichtigung erörtert. Es wurde auf die Erklärung der Möglichkeit des erkenntnisartigen Zugangs zu der Idee mit Hilfe der „anamnetischen Prozedur“ hingewiesen. Eine bedeutende Stellung nimmt die Besprechung der Theorie der idealen Zahlen und der Theorie der Prinzipien ein; außerdem wird ein Versuch unternommen, anhand der Analyse solcher Dialoge wie: „Parmenides“, „Fileb“ und „Timajos“, der Analyse der „mittelbaren“ Tradition und der Analyse der Resultate der Untersuchungen der Kommentatoren die Hauptmotive der Theorie zu rekonstruieren. Am Ende der Arbeit wurde der Versuch der Analyse der Gründe der „Attraktivität“ der Platonischen Philosophie für viele moderne Autoren und Denker unternommen.

Akwarela na okładce
Bogdan Dembiński

Projekt okładki
Zenon Dyrszka

Redaktor
Małgorzata Pogódek

Redaktor techniczny
Alicja Zajączkowska

Korektor
Agnieszka Szymala

Copyright © 2004 by
Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego
Wszelkie prawa zastrzeżone

ISSN 0208-6336
ISBN 83-226-0895-0

Wydawca
Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego
ul. Bankowa 12B, 40-007 Katowice

Wydanie III. Nakład: 300 + 50 egz. Ark. druk. 13,25. Ark.
wyd. 17,0. Przekazano do składu w maju 2004 r. Podpisa-
no do druku w lipcu 2004 r. Papier offset. kl. III, 80 g.
Cena 25 zł

Skład, lamanie i druk: Filia Uniwersytetu Śląskiego
w Cieszynie, ul. Bielska 62, 43-400 Cieszyn
Oprawa: Wydawnictwo i Poligrafia „Arka”
ul. Kraszewskiego 9, 43-400 Cieszyn